

Homilia
religiosa

2020

Margarita Bofarull Buñuel.

HOMILIA LITERÀRIA

Per MARGARITA BOFARULL BUÑUEL.

ORGANYÀ

**Organyà, Fira del llibre del Pirineu.
Dissabte, 5 de setembre de 2020.**

HOMILIA ORGANYÀ 2020

Benvolguts Excm. i Rvdm. Mons. Joan-Enric Vives i Sicília, Arquebisbe d'Urgell; de; Il·lm. Sr. Celestí Vilà i Betriu, Alcalde d'Organyà; Sr. Miquel Àngel Cullerés director dels Serveis de Cultura de la Generalitat de Catalunya; autoritats, Sra. Irene Solà Sáez, homileta laica, fidels tots, senyores i senyors, amics i amigues, Agraïxo a Mons. Joan Enric Vives i Sicília, i a l'Arquebisbat d'Urgell, per haver-me convidat a fer l'homilia religiosa d'enguany, i haver-ho fet en la meua condició de dona, religiosa, teòloga i metgessa.

El fet de fer la prèdica per explicar algun fragment bíblic - això és una homilia- a Organyà, bressol literari de la prosa catalana, m'honora i m'omple d'agraïment. Que en els inicis de la nostra llengua s'hi trobin unes homilies em parla del paper indubtable de l'Església en la cultura del nostre Poble.

Llegint un fragment del text del foli 7v de les Homilies d'Organyà, en versió adaptada al català modern de Jordi Bruguera, em trobo amb el comentari del Capítol 15 de l'Evangeli de sant Mateu (Mt. 15, 21-28).

Aquest passatge de l'Evangeli narra la guarició de la filla d'una dona cananea. He pensat que he trobat una Bona Notícia- això és el que vol dir Evangeli- que ens pot ajudar molt en el moment actual.

Diu l'Evangeli de Mateu, en el Capítol XV, que Jesús es va retirar cap a la regió de Tir i de Sidó, regió pagana i estrangera. Tir simbolitza les tribulacions d'aquest segle, i Sidó és nomenada pels profetes per la seva idolatria.

En aquest context una dona cananea, provinent d'aquelles contrades, s'atansa a Jesús dient-li que tingui compassió d'ella; que la seva filla pateix molt sota la influència del dimoni.

Jesús exalta la fe d'aquella dona, i la seva filla es posa bona.

Aquesta seria una síntesi breu d'aquest passatge evangèlic. Ara vull atansar-lo a la situació actual, i deixar que ens omplim de Bona Notícia, de la que n'estem tan assedegats.

Cada temps és especial, i cada temps és *Kairos*, <<temps oportú>>.

El virus SARS-CoV-2, originant de la pandèmia Covid-19, ha capgirat el món en poc temps.

Quan els posthumanismes <<treien el nas>> en moltes societats, i el somni de la immortalitat albirava una nova era, tot d'una, sense gairebé saber com, ens trobem a la recerca de paradigmes existencials, d'amplària universal, que puguin donar resposta als anhels de la humanitat en la postpandèmia.

Les noves circumstàncies, que han impedit trobades, celebracions, desplaçaments, serveis, comiats, acompanyaments, etc., han estat amarades de dolor en molts casos, i han posat en crisi els models socioeconòmics i sanitaris existents. Tota la humanitat ha estat posada a prova. S'ha posat a prova el vincle social i la fe evangèlica.¹

A l'igual que en el relat evangèlic, avui moltes persones pateixen pel mal que ens envolta. Tots tenim patiments que ens donen neguit a voltes.

No podem oblidar a molts germans nostres que porten anys patint epidèmies i malalties que es podrien haver guarit amb més solidaritat.

Tampoc ens oblidem de la humanitat que segueix patint a causa del pecat i l'egoisme injust, havent d'emigrar, essent explotats i atrapats en trata de persones, obligats a treballar en la infantesa, milions de famolenc en societats opulentes, milers d'aturats i pobres, persones que perden la salut mental a causa dels patiments provocats per la manca de recursos i d'accés a bens essencials, etc. Hi ha molt patiment més enllà de la Covid-19. Recordem que el seu clam puja fins Déu, que escolta els seus gemecs i es recorda de l'Aliança feta amb el seu poble, fent-se càrrec de la situació.²

En aquest context, més aviat desolador per a amplies majories, som a <<Tir>>, hi ha tribulacions, l'Evangeli ens diu que Jesús s'hi fa present.

La dona cananea demana a Jesús <<Tingueu compassió de mi, Senyor>>.

Tenir compassió vol dir ser capaç de <<patir amb>>, *compati*.

Trobar persones compassives és un tresor, persones capaces de <<patir amb>>. Si alguna cosa ens mata és la indiferència, el passar de llarg del dolor aliè.

Poden compadir les persones misericordioses.

Al sermó 358 A sant Agustí explica què és la misericòrdia, i diu que aquesta paraula n'inclou altres dues: *miseria* i *cor*; misèria i cor. Es parla de misericòrdia quan la misèria aliena toca i sacseja el teu cor.³

¹ Cfr. PONTIFICIA ACADEMIA PARA LA VIDA, *Pandemia y fraternidad universal. Nota sobre la emergencia Covid-19*, 30 marzo 2020., [en línia] <http://www.academyforlife.va/content/dam/pav/documenti%20pdf/2020/Nota%20Covid19/Nota%20sobre%20la%20emergencia%20Covid-19_ESP_.pdf>, [Consulta: 22 abril 2020].

² Cfr. Ex. 2, 23-25.

³ Cfr. AGUSTÍN DE HIPONA, *Sermón 358 A (Morin 5)*, traducció de Pio de Luis Vizcaino, [en línia]

Goso fer una crida a la misericòrdia, que és molt més que la solidaritat. Hem de viure la revolució de la misericòrdia. La misericòrdia canvia el món.

El Papa Francesc explica que la misericòrdia va més enllà de la Llei. La misericòrdia no humilia ni maltracta, sinó que <<Déu perdona amb una carícia>>.⁴ La misericòrdia es la plenitud de la justícia.

L'individualisme, tant arrelat contemporàniament en les nostre societats, s'ha hagut de rendir a l'evidència, amb la pandèmia, de que la vida és un bé comunitari, de que no ens podem repensar sols, de que som responsables tots plegats de la vida de tots.

La vida és un bé personal, però també és un bé comunitari. Déu ens ha creat germans. El que jo visc té incidència en la vida dels altres. No és només <<la meua vida>>, ens hi va la vida de tots en la vida de cadascú. Ho estem veient clar.

L'encíclica *Laudato si'* del Papa Francesc (de la que celebrem el cinquè aniversari), sobre la cura de la casa comuna, ens fa caure en el compte que <<L'ambient humà i l'ambient natural es degraden junts, i no podem afrontar adequadament la degradació ambiental si no prestem atenció a causes que tenen a veure amb la degradació humana i social. De fet, la deterioració de l'ambient i la de la societat afecten d'una manera especial els més febles del planeta. (...) Però avui no podem deixar de reconèixer que un veritable plantejament ecològic es converteix sempre en un plantejament social, que ha d'integrar la justícia en les discussions sobre l'ambient, per tal d'escoltar tant el clamor de la terra com el clamor dels pobres.>>⁵

La Bíblia ens diu que el Déu i Pare de Nostre Senyor Jesucrist és un Déu que estima entranyablement tot el que ha creat.

La Tradició profètica ens convida a <<no trencar la canya esberlada i no apagar el ble que fumeja>>⁶, i això sempre, però especialment en temps d'incertesa i patiment com els actuals, té una força impressionant, i implica un compromís ferm, civil i eclesial, amb les persones que estan en situacions de major vulnerabilitat i pobresa.

< <https://www.augustinus.it/spagnolo/discorsi/index2.htm> > [Consulta: 4 setembre 2020].

⁴ Cf. FRANCESC, *Meditaciones diarias*, Misas matutinas en la capilla de la *Domus Sanctae Marthae*. 7 de abril de 2014, [en línia], <http://w2.vatican.va/content/francesco/es/cotidie/2014/documents/papa-francesco_20140407_perdon-caricia.html> [Consulta: 4 setembre 2020].

⁵ Is. 42,3.

⁶ FRANCESC, Carta encíclica *Laudato Si'* (24 maig 2015), 48-49, Barcelona: Claret 2015, pp.36 i 38.

Les persones més grans de les nostres societats han patit, i estan patint, especialment en aquest temps. Por a no ser atesos, soledat, abandonament, menysteniment, son realitats que sovint envolten els nostres avis.

L'Església, en fidelitat a Jesucrist, vetlla i procura que es reconegui la dignitat intrínseca, ontològica, de cada persona en qualsevol circumstància de la seva vida. Somio un món molt més conforme al Regne de Déu, on les persones no son valorades per la seva rendibilitat, on la veritat transita per camins amplis, on el perdó obre forrellats d'esclavatges i allibera, on la humilitat te carta de ciutadania i el proïsme és un germà i no un competidor, on cada matí dono gràcies pel nou dia amb totes les seves oportunitats.

Quina magnífica notícia per a les nostres societats saber que som cridats a tenir cura amorosa els uns dels altres, que quan més febles i en situació de major vulnerabilitat ens trobem, més se'ns ajudarà. És la lògica de l'amor. I l'amor és la font d'on brolla l'esperança.

Ser persones d'esperança, testimonis d'esperança, passa per estimar al proïsme com a un mateix, per ser capaços de modificar estils de vida, per compartir amb el qui té necessitat, per cercar el bé comú per damunt del propi interès, per no oblidar tots aquells que seguiran patint quan potser nosaltres <<ja ens haurem recuperat>>.

La dona cananea demana a Jesús per la seva filla, atrapada pel maligne. La sensibilitat, la fe i l'amor d'aquesta dona faran possible que Jesús guareixi la seva filla.

Aquesta dona, perquè estima, no resta indiferent al patiment de la seva filla. Tot, a la cap i a la fi, és qüestió d'amor.

La gran pregunta ètica que trobem ja en el llibre del Gènesi << Què n'has fet del teu germà?>> (Gn.4,9) ressona avui amb més força que mai convidant-nos a tornar a la realitat més pregona i esperançadora de la nostra vida: som germans, som creats per tenir cura els uns dels altres, per estimar.

És una invitació a la fe i a l'esperança, inseparables de l'amor.

Sobre l'anomenat <<Himne a la Caritat>> de la Carta de sant Pau 1 Cor 13, versa la primera Homilia d'Organyà. La dona cananea estima segons aquest amor descrit a 1 Cor 13. << L'amor és pacient, és bondadós; l'amor no té enveja, no és altiu ni orgullós, no és groller ni interessat, no s'irrita ni es venja; no s'alegra de fer el mal, sinó que troba el

goig en la veritat. Tot ho excusa, tot ho creu, tot ho espera, tot ho suporta. L'amor no passarà mai>>. ⁷

Tots volem ser estimats així, i aquest és l'Amor que Déu ens ofereix cada dia.

Com la dona cananea ens hem de saber atansar a qui ens estima a fons perdut i ens vol plens de vida.

El Déu i Pare de Nostre Senyor Jesucrist, a qui hauríem de saber testimoniar, entre d'altres "títols" és conegut a la Bíblia com a Pare dels pobres, defensor dels orfes i les vídues, que te predilecció pels febles i petits, que es commou amb els senzills, que és El Just, que té passió per alliberar-nos de tot mal, que ens vol lliures i feliços, amb una alegria que ningú ens pot prendre, el Déu de la Vida, que estima entranyablement tot el que ha creat.

El "món cristià" ha d'oferir esperança. Si hi ha alguna cosa pregonament cristiana és l'esperança. Sabem que el mal no te la darrera paraula en la nostra Història, la darrera paraula la te la vida, el Ressuscitat.

Som cridats a estimar com Déu ens estima. Aquesta és la millor notícia que el nostre món pot rebre: una Església, uns cristians, unes persones, que fan de l'amor l'eix i el motor de les seves vides, persones més promptes a perdonar i a comprendre que a jutjar, persones que cada matí paren l'orella i obren el cor per oferir consol i amor, persones que saben donar gratuïtament el que han rebut gratuïtament, persones de cor net, humils, que volen escampar aquesta Bona Notícia arreu.

"La fidelitat i l'amor es trobaran, s'abraçaran la bondat i la pau...La justícia anirà al seu davant i la pau li seguirà les petjades " (Psm. 84).

Faig una invitació a lluitar contra el mal, a vetllar per tal de renovar constantment l'opció per la vida, per el Regne de Déu; aquest Regne que consisteix en " la justícia, la pau i el goig de l'Esperit Sant" (Rm. 14,17).

Ens sabem continuadors de la missió d'Aquell a qui seguim: Jesucrist, que va ser ungit i enviat a "portar la Bona Nova als pobres, a proclamar als captius la llibertat i als cecs el retorn de la llum, a posar en llibertat els oprimits" (Lc. 4,18).

Un programa que omple de joia i vida a qui s'hi endinsa.

Gràcies Organyà per deixar ressonar l'amor, des de les teves homilies, segle rere segle.

Margarita Bofarull Buñuel r.s.c.j

⁷ 1Cor 13, 4-8.